

DIALOGOAK

Voltaire

Iturria: *L'Interpret ou traduction du franois, espagnol et basque*, Voltaire. A. Rovyer, 1620.

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/V/VoltaireDialogoak.htm>

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

COLLOQUES OU DIALOGUES
propes & necessaires
en divers negoces & affaires
pour la dite traduction

KAPITULU LEHENA

hañitz nezesarioa, biyietan dabil hañarenzat

- V.A.N. Elkharekin minzaten direnek dira.
 V. Ieinkoak dizula gau on adiskidea.
 A. Zoaz jauna horen onean.
 V. Erradazu othoi egiten darotzut, bide hau norat duan.
 A. Nurat nahi du iuan zure Señoria.
 V. Banua Castillara.
 A. Bide handia da.
 V. Barathe barathe, badua urron.
 A. Gure jaunak gida zaitzala eta goarda.
 V. Iainkoak dizula ozasona.
 A. Nolatan zoaz horrela bakharrrik.
 V. Pobre biluzia, nihork ezin berris billuz dezake.
 A. Ungi begiratua da, Iainkoak begiratzen duena.
 V. Nondik joan behar dut ez hutzik egiteko, eta bidea laburzeko.
 A. Ez ta laburzerik neke gaberik baiño, bide handitik nihor osasuna-
 rekin doa.
 V. Zanbat lekoa dire orayio hamandik lehenbiziko ostatu edo herri-
 raño.
 A. Lekoa bat eta erdi guti bat gora behera.
 V. Bide eder on eta garbia da.
 A. Parte gaisto lohitsu eta ederra.
 V. Herri belz hau iguin zait.
 A. Lur belzak ekharzen du bihi eta bertze onik asko, eta xuria ezta
 on.
 V. Bide garbia on eta eder zait.
 A. Lur onean konmunki bide gaistoa.
 N. Ezta bide xigor hañ ederrik non ezpaitu bi urratsen lohirik.
 V. Nondik heldu da hañ berze lohi, eta lizunkeria.
 A. Nola idartasunak bilzen baita hañitz harrauts urak egiten du gero
 hañitz lohi.
 N. Errana egia da harrautsetik lohia heldu dela.
 V. Badaritzatu denbora ederra, egiñen duela, eta uria athertuko dela.
 A. Udan eta neguan uri, egiten du jeinkoak nahi duinean.
 V. Haize handia da eta borthitza.

- A. Denbora denborari, eta heizearen ondoan uria.
 N. Denbora eta fortuna, orenoroz mudatzeko erraz dire eta hañitz
 dago goizian hirriz zeña baitago arratsean, nigarrez eta marraskaz.
 V. Aiziak eztu ziñalazten uria.
 A. Iainkoa nahi duen orduan, aize guziez egiten du uria.
 N. Aizia eta emastea eta fortuna kanbiatzeko, erraitz dire hillargira
 bezala.
 V. Goitz hunetan bruma da.
 A. Uraren bruma eta isozaren auzo da.
 V. Arriba naiteko Baionara gaur.
 A. Egun argis nekatu gabe goitz.
 V. Nola aurkitoko duk bidea.
 N. Mihi duena erromara dua.
 V. Beldur nais erebela nadin bidean.
 A. Iarreaki sakitza beti here bide handiari zoaz xuxen nihurat itzuli
 gabe.
 V. Ezta posible zuk niri emaita entresa obeagorik.
 A. Galdegin dezezu bidea, idizañer urdañer, astozañer ullañer, eta
 arzañer.
 V. Alako jendiak dire grozierak.
 A. Nabaski estute España ekusi.
 N. Erripirak beteag dira, ogie paillez eta erzillez.
 A. Karri aurki toko duzu iturri bat ezkoñetik, eta apro bat aitzinago
 landaez ebaki bat eskereko aldean eta arribatzen zarenean arbola, adargabe
 baten aldean aurkituren duzun bide ziutze bat, zoñek gidaturen bait zatu
 ribera xipi batera.
 V. Arribera barrena eta zabal da.
 A. Ez zaitzela beldur ita zaiten ezin herzi da.
 N. Arribera geldi betan estu eman behar eskorik ez erririk.
 V. Bidea Segura da.
 N. Hirietan denperilla handiago da, gehienetan ezinez erregeren
 bideko akzidentak.
 V. Bada ohoñen famarik heman edo arrobatzallerik.
 N. Fama da ezen oi hanak bedek direla millia gastaginez, zein hek
 hilzen eta masakratzen, eta rubatzen, baitituste enkontratzen duten
 guziek.
 V. Zergatik estute horkatzen, estakatzen erretzen asotatzen itotzen,
 banitzen lapidatzen.

N. Prebostak kriminaleak eta berzia, Iustizia, eta serjentak eta berziak sobera egiteko lokete.

A. Aditu dut goitz honetan hartu dutela, eta eraman dutela hurkabe-ra ohoín eta gastagin pilla bat.

N. Zergatik hurkatu ituste.

A. Hurkabeak eramaten du obra, gastuak egiten duena.

N. Arrubatu zuten zenbait edo hil.

A. Hil zuten pobre bat, eta milia gaiski egin zuten oihan baten aldean.

N. Garizuma eta justizia da gaistuenzat.

A. Ongi bizi dena ongi hilzen da, eta gaiski egiten duena gaitzak darraio.

N. Egiten estuena behar lokena etorzen zaio nahi ez tuena.

A. Gutitan ikusten dugu ongi hilzen direla gaiski bizi direnak.

V. Ene fedea ezin ausaria nainteke adziñago ioatea konpañearik gabe.

A. Kurajia una, izitzen du bentura gastua.

V. Ezgiñezake aurki zenbat gidari, eramen ginzakena oihan honez alde harterik.

A. Iainkoa lagun deunari, nihork ezin kalterik egin dezakeio.

V. Iauzi behar dut apro bat hedoi haur iragan artean.

A. Gerizea duenak uri, denean erroa da alda badadi.

V. Zure ustez denbura haur irañen du.

A. Asti balin banins, eznenteke hil pobre ez kokin.

N. Zaude eta hasta zaitte, gure baitan gaur hontan, ezen berando da eta hasten da ilhonzen.

V. Diahin ninzanduke leko batez abanzatu.

A. Iainkoaren benedikzioea lagun zaitzala.

PREPAUS

**on eta gustiz plazentak hanbat bidetan,
dabilzanenat nola hostatu daduzatenenat**

Kap II.

H. Iainkoa dela hemen hela?

V. Zure Señoria ungi ethorri dela.

H. Etxeko Iauna zare zu ala arrotza.

V. Ni nais etxeko motilla zure serbitzeko.

H. Rezebituko nais ni gaurkotz arrotzat.

V. Bai Iauna eta ongi traktatu.

H. Ostatu ona duzu.

V. Hiri hunetan esta hobeagorik.

H. Nola daritza Etxeko Iaunari.

V. Daritza nihongo ez Iauna.

H. Zein merka dadukate etxe hunetan.

V. Sillaresko garatosa.

H. Beras señale ona da ungi garausatuak isanen garela.

V. Iauseite Iauna eta utsazu pau zatzeraz zure saldia.

H. Establia una duzu.

V. Belhar ona berria oloa eta garagarra.

H. Esta behorik edo mandorik.

V. Esta astotxo bat baizen bakekoa ardi gisa.

H. Non da palafrenerua.

V. Hara non den guztia rekaitatoko duena.

H. Eramazu ene abrea establiora zistu egiozu utziosu gernu egitera, eztezazula sella ideki uraño.

V. Plazer duzu erradatera eraman dezadan eta garbitzera.

H. Emozon hemendik apru baten bruan sulla bat ur freskua eta ongi forta iozazu sangoak ura irarotsarazetzeko.

V. Eztute aurkitzen bridarik ez kabestrarik.

H. Galdu dire bidean ene sapatak eta ene malet ere.

V. Plazer duzu gelera iuan Iauna.

H. Lagunza kiskit esperoñak eta botak kenzen.

V. Plazer duzu urinez ganzu sure botak detzadan.

H. Betezazu belharrez busti gabe.

V. Egiñen da Iauna.

H. Izanen dut nik gela bat apart.
 V. Berand heldu dena gaski osta da, zure abrea izertu da eta flakua da.

H. Mirazazu ungi ferratua den.
 V. Bi oñetan dabilza bordiña ferrak.
 H. Deidezate ferratzalia ikusteko; eta ekardazu eskoba bat, ene xahuzeko, eta ur freskoa, ahoaren garbizeko.
 V. Nahi duzu sarri afaldu.
 H. Nahi nuke afaria prest baliz ezen apetitoa dut.
 V. Estuzu nahi berzeen begira egon.
 H. Baita biskitartean goazen ikustera zer den onik kusiñan.
 V. Ezta hiri honetan obeki prestaturik hara nun den haragia hotza, eta berua arraña egosi eta errea.
 H. Haragiak egiten du haragia ezkintuske zenbait arolze fresko.
 V. Nola nahi duzu hek apeindurik.
 H. Batzuek frejiturik berziak errerik.
 V. Gusturik aurkitzen duzu heper bero hunetan.
 H. Esta eper galderik egozi dena baizen dagigun dasta de iakin zegun, eta zer arno duzun.
 V. Berria eta xuri eta klareta plazenta.
 H. Eta hobeagorik zer pagatzen dute honte[...]ronzaagatis.
 V. Gose direnek pagatzen dute Eskutu erdi bat.
 H. Estut gose handirik eta apetitorik.
 V. Mahañera Iauna, plazer baduzu berzek iarri dire.
 H. Estu nahi afalu. Ioan nahi dut oherat.
 V. Plazer duzun orduan.
 H. Ene abrea ongi tratatua da.
 V. Bai Iauna baiñan nauziaren begiak gizenzen du abrea.
 H. Izanen dut nik ohe una, eta estaki ona ezen isotz egiten ari da borteski nahi nuke, bakarrik erzin ezen saragatzu nais.
 V. Plazer duzu kontuak dagitzagun.
 H. Esta hori fazonia adiskideen etxetan.
 V. Egiten dute hemen sarruiera, baitan bezala non bat bederak da bere kornadduaagatik.
 H. Uztezagun hori eta erradazu bihar denbura ona eginen duens.
 V. Holzadarrak zeruan arratzian denbora una irakusten du baiñan estezazula sekulan siñez denbura isar atoari, ezeta brodar salie gaski bes-tituari.
 H. Aisia bihortu da iguski sarzetik ilkitzera.

V. Iainko nahi duenean, aisia bat bederatik uria egiten du.
 H. Non dire aizinak.
 V. Hara non diren.
 H. Esta hemen oillarik.
 V. Gure oillua kantatzen du, eta ullaia ixilzen da.
 H. Harzas esperatu bear dute nolako fiña, nola latin ninzaten den amastean.
 V. Noist partitu nahi du Iauna.
 H. Bihar goizean iainkoarekin batean.
 V. Zergatik ezara pauzatzen hemen egun batzu.
 H. Hostalarrua eta arraña, hirur egunez dire pusoin.
 V. Plazer duzu irazar zeitza den alban eta bortala idekitzean.
 H. Hañis egiñen dut bihar aribatzeas Burdelen.
 V. Gure aizean eta egun Klarez.
 H. Bazinduke herrata bat.
 V. Utziko dut nik gakoak atean, edo sarratoko duzu atea barnetik.
 H. Urrerik eta zillarrik estuena lo egiten du segurki, badarikan ate sarratuari burua gardatua.
 V. Iainkoa dizula gau on Iauna.
 H. Goaz ordu onean.

PREPAUS
melzake eta berze plaza edo konpañietan
egiteke hartueman edo trafikatzeko behar direnak
Kap. III.

- A. Iainkoa dizula osazona adiskidea.
 C. Nurat zoaz Iauna.
 A. Banua molzaraño merkatari gisun presto baten billa.
 C. Gisu prestuak, egungo egunean bakan erein dire.
 A. Zer oren da zure ustez?
 C. Uste dut hamekek io dutela, ezen jendeak hasi dirade bilzen mulzera ioateko.
 A. Banoa ni ere harat.
 C. Goazen konpañia batean elkarrekin.
 A. Nahi derautazu plazer egin ni lagunziaz egiteko batzuen dehiditze-ko zeña baititut han.
 C. Aspaldi dakizu nitzas eta ene onez osoki plazer dozuna egin diro-kezula.
 A. Hori diozu honesta eta kurtezia harzas remerziatzen darotzut.
 C. Norekin duzu egiteko esta merkatari- hiri honetan nik ongi ezahutzen estudenik.
 A. Gertuz zu zara nik behar duden gizuna ene lagunzoko.
 C. Gidatuko zaitut non hemendik atziñera izanen baituzu entrada una.
 A. Ikusagun bada baden zenbait adiskiderik duenik zenbait marxan- diza unik.
 C. Minza gaitien Iaunari Iaunarekin zeñez kustumatu baita bethi ogi probeditu izaitea.
 A. Minzatzen da ongi Españollez.
 C. Zu bezain ongi.
 A. Minza zakizko lehenik bi hitz.
 C. Iauna gisun prestu honek desiratzen du zurekin minzatzea eros- teko zenbait marxandiza.
 B. Ni nais zure amoreagatik haren zerbitzeko balin diru kontant egi- ten badugu eta emanen diotzut marxandiza onak.
 C. Mantenazezu eman ez marxandiza onak.
 B. Ene marxandiza ona da eta loiala.
 C. Ala oste eta ziñesten dut.

- B. Ikuszada zure memorialea, iakin dezadanzat senbaten eske zauden.
 A. Huna nun den nik behar dudanaren memoriua: Esko, larru, liñoa, kobrea, burdiñoxoria, leton haria, tortitza, alzeiroa, eta illia.
 B. Horioz goziez fornitoko zitut.
 A. Non kubratoko dugu gañerakoa?
 B. Galdezagu eta hikusagun zer falta duzun.
 A. Mahatsa arnuak, taulak, berona, estañua, telak, kamelotak, breiak.
 B. Gauza horiez goziez Iaunak bere botiga daoka ongi goarnitua.
 A. Informa gaitien oraiñ ethorri berri diren merzetari hetzaz iakite- ko zer ekharri duten eta galdeinzazu ea nahi duten trukatu edo kanbiatu.
 C. Minzatoko natzaie gaur onetan arratzeian astiro.
 A. Goazen ikustera protugez, horiek ezen egin ekiteko ahal noke.
 C. Ikusten dut han bat xotik dagoela.
 A. Iauna erradazu flota etorria da edo arribatua.
 P. Haren begira gandez oren batetik berzera.
 A. Zer ekarzen du onik.
 P. Gozietarik apro bana eta gehienik espezeria nola Asukrea, riza, Karesmoko frutua, salboña, limoniak, larenjeak, oliuak, jinjenbrea, pipe- rra, h[...], elzaura muskada eta berze marxandiza.
 A. Zer balio du tonela baletako uriñarena.
 Prezio gorean da alziatzeko iduriarekin abaizatzako baño leen.
 A. Nola hori?
 F. Despendioak eta prajak kostumak eta dretxuak dire hain handiak ezen estela prositu garabik.
 C. Non ostatat[...] zure Señoria?
 P. Iakopinekin [...]dean karrikaxolan Kordeliereko zinean.
 A. Zer trafiko [...]ten dute Italiano[...].
 C. Zedasko [...] aluna eta koto[...].
 A. Eta anglez [...] horiek?
 C. Illiasko oiñalak, beruna eta estañua.
 A. Hetzas oraiñgotz iraganen gare hek gabe.
 V. Iauna plazer duzu esxanjeko letra haur niri pagerazi.
 A. Emanen derautzut berze bat asiñatzi onesko.
 V. Zein da gizuna?
 A. Hara non den bere ohoresko bazaratekin.
 V. Nahiago noke sankta krutz.
 C. Iauna estakizula ahans niri gañarrakoa pagarazitza.
 V. Inportuna zara ene hitzas kontenta zaite.
 C. Hitzak dire emeak eta obrak harrak.

Solaza
bankeruaren eta Kurretearena
Kap. III.

- C. Iauna baiñ zure komoditate balis desiratzenuke zuri bi hitz erraitea.
 B. Zer galde egiten duzu?
 C. Iauna baduzu dirorik Liongotz depositean edo han emateko?
 B. Estut dirorik ez molzarik bañan norkoa da partida haur?
 C. Pierrez hiliag[...] Iaunarena.
 B. Maradika d[...] hura esk[...]du[...].
 C. Moienesko gizun eta [...].
 B. Edu nahi harekin egitakorik ezetare hura kalzatu zuen amarekin.
 C. Gizun presto bat da.
 B. Hala da bañan hauzo gaistoa du.
 C. Egja da fama gastoa duela.
 B. Utzagan den bezalakotzat mangoa da eta beldur nais eror dadin eta haus dadin berris.
 C. Ezahutzen duzu?
 B. Bai ene galte handitan herri honetako da duelarikemastea, eta hogoi eta bors haur baño gehiago.
 D. Hanbat gastoago estezula anzia kolpe batez pagatoko zitut.
 E. Ur beroz erre den poxuak beldur da epelarenzat.
 D. Aseguratzen zaitut ezen gizun aberatza dela eta aski unazun duela.
 B. Haña aberatza da iainkoa baitan, bere biotza ematen duenik hagins dadioten bezala zeña eta gutti lurean.
 C. Bere aita utzi dio moien handiak Sibilean.
 B. Hori hetzas profitu hañis hiri honetan.
 E. Haren aita zen abarizios handi bat bañan semeak iaten tut gustiak.
 C. Gauza gaski irabaziak estute sekulan etorzen finonik.
 B. Traktatzen du egiteko handietan eta hañis komisionetan.
 D. Nork sobera bezarkatzen baitu gutti hersten du.
 C. Behin bazuen moien handiak.
 L. Hañis da on duenik zuhurzia gaberik hañis da izan duenik eta begiratu estuenik.
 D. Goardatzen iakitea esta gutiago irabastea baño.

Kanbioko kurreterez
Sol. C.D.
Kap IIIII.

- C. Iauna erradazu nola dabilla kanbioa.
 D. Molza egiaski zabala da bañan kornuadak bakhanak dire.
 S. Nola egin liteke hamar milia eskutu kobratzeko.
 C. Gutun obaten nioienez Ioanis Iaunak zerbitzatoko zaitu ungi.
 S. Iainkoak begira dezala ene astoxua haren zekaletik eta ene man-
 dua haren belharretik.
 C. Konzienzesko gisona da, hark estu harzen ehuneko laurden bat
 baizen.
 S. Erradazu Iauna badirudi ezen iaunzi tuela Merkurarren speroniak.
 L. Zerk hartera du harenekiteko?
 V. Haren gaistotazun handia konzienziaren falta zuna eta leialta.
 L. Nor penzato zuken sekulan konsideratorik hark zuen kredit.
 V. Momento batez aberastutzen.
 C. Fite irabazi, eta emendatu fite despendatu.

Sulaza
Merkatarien Kuritzaleen eta mandatarientzat
Kap 6.

- M. Agur mandatari.
C. Iainkoak mantena saitzala.
M. Noitz ethorri zara?
C. Bart harratzien berandu asko.
M. Sendorik ethorri zara?
C. Bideak aski traballaturik eta hautsirik.
M. Badazu gutunik enetzat?
C. Hara zer igozen darotzun andrea hañisetan ikozi muzu egiten darantzularik.
M. Ungi dago.
C. Desiratzen du hañis zure ikustea.
M. Iainkoak otoitzten du hori sarri gerta dadillela; bada berze gutunik enetzat?
C. Badut berze bi paket ene maletan zein utzi baitut ene ostatuan.
M. Non duzu ostatua eta non aurkitoko zaitute senbategian tatsatu dire?
C. Ikusiko da gañeko eskripturan.
M. Mandatari onak meresi du ongi rekonpesatu izaitea.
M. Postean ethorri zara.
C. Kurreruen nauziarekin ethorri nais.
M. Noitz handik partitu ziñen?
C. Badu zortzi egun inguruan.
M. Zerari dire adiskidiak.
C. Batzuek usasona dute eta goranzi kastigatzen derautzote.
M. Iainkoak duzula grazia zarri ikusteko, egia da pierrez hil dela?
C. Iainkoa plazer izatu du haren retiratzea.
M. Erradazu zerbait berririk.
C. Urrak korritzen du personak minzo dire eta aisia suflatzen du.
M. Esezazula ziñetz mundo gostia, ezen gezurra erraten du nori minzatu ziñen ene ahaidetarik partitu ziñenean.
C. Minzatu nais zure aitari aitatori osabari anaiari uasemiari, gison giñerebari kusiñari koñatari suiari illobari aitabixiri eta zure ahaide guziei.
M. Egunen zare oraño hemen denbora hañitz.

- C. Deliberatu ddut ioatera larunbatean iainkoak nahi badu entretzatzen banaute.
M. Oñez ala zamaz ala itsazoz ala leihorez zoaz?
C. Ezin suportasaket abres ioatea.
M. Enbarka zaite aiziago ioanen zara.
C. Barkan edo onzian enbarkatzen dena estu beti denbura nahi duen bezala.
M. Minzatoko nais saitzue partitu baño lehen.
C. Plazer baduzu deuzik alde hartarik ni nais zure zerbitzeko.
M. Otoi egiten derautzut ene letrak segurki helitzazun inportanei askoak dira.
C. Estuzula hartas ansia bañan ekhar dietzaduzu ahalik lasterrena.
M. Iadanik eskribatuak dire estute deus faltarik gañatik eskribatzea baizen.
C. Horra aistorrak zerratzeko eta kaxatatzeko.
M. Zenbat daduka hillunek?
C. Guk dugu ene ustez askena.
M. Orroit zaite simoni erraitera ihardets badiezedan maizago egin duen baño lehen denburan.
C. Estut faltatuko gisonaren fedez.
M. Nois esperanza duzu etorzeko?
C. Sei asteren barrenean.
M. Baduzu konpañarik.
C. Hobe da bakarrik konpañia gaistuarekin baño.
M. Iainkoak begira zaitzala eta gida.
C. Manatzen derautazu berze gauzarik.
M. Iainkoak dizula biajia una egiteko eta bihorzeko grazia.
C. Gure Iauna dela eta dagoela zurekin.

Sulas
propio eta nezesario,
pizu komuneko jendei eta balatzalerei eta fastaxer
Kap. 7.

- M. Erraduzu anaia minzaten zara kastillano.
 E. Zer galde du zure merzedek?
 M. Nondik du aspizura.
 E. Goazen, gidatuko zaitut.
 M. Zer ofizio duzu?
 E. Enbaladorea nais zure serbitzeko.
 M. Egiaski zure bearnais zato enekin, eta nik irabaziraziko derautzut diru apro bat.
 E. Kornaengatik poxua dansatzen du.
 M. Baduzu astirik?
 E. Portugez batek bilha egorri zerautan zerbaiten balatzera nindohangola bañan enelagona ioanen da.
 M. Egizu ahalik eta dilijenzia lasterena piza dezatela hogoi eta borsesko opil.
 A. Estakizula ahans rebatitzera, tara eta pizatu direnean ekar ditzante gure zotora.
 E. Pizua esta idekia.
 M. Zer orenetan idekitzen dute?
 E. Goizean zorrietan eta baraskalonduan bi orenetan.
 M. Mira dezagun nola egiñen dugun guziek randatzeko ene dendan.
 E. Azaiatoko gure laster aurkitzera zerbait faistaitz edo itzain.
 M. Pagatzen dute zenbait gabela piaje edo kostuma.
 E. Harzen dute ehun real bat.
 M. Horrek iragaiten du arrazuñaren limitak.
 E. Erreñeren borundatea edugiten dute legetzat.
 E. Pagatu behar du kargatu baño lehen kalterik ez izaiteko.
 M. Baita bañen kexa zaitte ongi gustien paketatzeas ezen gaur enbarkatu behar dugu.
 E. Zure marxandiza izanen da hain ongi enbalatua nun espaitu perillik bustitzeko.
 M. Zure baitan fidatzen nais.
 E. Iauna, gustiak enbalatu dugu eta lagundu enbarkatzera.

- M. Ea bada esta berze faltarik zure pagatzea baitzen.
 E. Hori errais da.
 M. Zenbat behar duzu hanbat pagatu duzun aren nola zure penaren?
 E. Guziez montatzen dute laur hogoi real.
 M. Horra zuretzat.
 E. Esta aski.
 M. Iainkoa baitan konfianza duena egun obe bat izanen du.

Prepauzak
nezesarioak faktoren eta diruaren rezebizallaren,
egitekoak idugiten itustenezat
Kap. 8.

FRAN. IOANIS M. & V.

M. Erradazu plazer baduzu posible lizateke minza nainde fakturari ekin.

F. Esta hemen nik dakidela bañan zoaz kontadurera eta galdegizu han denez.

M. Erran deraute estela han.

F. Zato zea nik irakoziko derautzut harengela.

M. Remerziatsen derautzu.

F. Izan zazu eskaler horiek eta butazezu lehenbiziko atea.

M. Io dut atea eta oihu ekin dut hiruretan eta nihor ez teraut ihardezi.

F. Uste dut ilki izanen dela.

M. Hori faxuizada hemen hain mais etorzea hura aurgitu gabe.

F. Segurago izaiteko zato egu erdian edo gois handian.

M. Banoa ea eldo nais komuniki eta behinere ezin aurki desaket.

F. Falta da ez paitzura etorzen denboran.

M. Badagizu norat ioan den eta non aurki nesaken.

F. Ene fedez estakit.

M. Ioanen nais ea aurki dezaken.

F. Nahi duzu zerbait erran dezadan.

M. Harekin minzatu behar dut.

A. Nor aditzen dut nik han adzinean?

F. Gizun gaste bat faktorearen gaidez dagoena.

A. Zar dadilla eta ikus dezadan.

F. Minza zate iaunarekin.

A. Nor zara, adiskidea?

M. Zure serbitzaria eta pierrezen mo[tilla].

A. Zer galde egiten duzu?

M. Hañitz desiratzen dut zure fakturarekin minzatzea.

A. Pasajia zaitte molzaraño.

M. Suplikatu nahi zintuske haren manatzea ene aresta konda desala.

A. Ziñisten noen pagato ziñala.

M. Eman darot diru arin eta debekatorik zein behurtu diotzat.

A. Zure nauziaren amoregatik manatoko dut paga zaitzala.

M. Obligatu idukiko nauzu.

A. Zoaz ordunarekin.

V. Nois etorriko nmais zure etxera bors ehun eskutu zein sor baikei-tuzuengatik.

C. Estut uste haiñberze zor seitudela.

V. Mihia gesur erraten badu letra ezin hutzik daidike.

C. Olio eta egia gaña dadukate.

V. Hara zure eskriptura oraiñ ziñasten nauzu.

C. Begis ikusten dena gogos ziñezten du badarikan oste dut berzei pagatu itudela.

V. Pierrez zor duenak eta franzezi pagat zenduela berris pagatzen du.

Erretatzale eta rezebidorearekinzat

Kap. 9.

- M. Non zara, rezebidorea?
 R. Ni nais hemen kontaktzen eta pizatzen dodela diru haur.
 M. Una eta pisoskoa da.
 R. Gehiago balis obe lizateke.
 M. Zer puntuan da kofrea edo kaisa?
 R. Hutzta eta deusgabea.
 M. Zergatik ez zara asagiatzen ene harzeokoak kobratzera rentak eta arkillak ene zordunekin ganik ezen nik egin behar duden pagamenduen denbura urbiltzen da.
 R. Balin pena harzen badut zure sordun solizitatzeas estute hek pena gotiago pagatzeas.
 M. Nola hori?
 R. Batzuek estute eta berze dutenek estute nahi molzatic atraru.
 M. Adiurnerazi zazu edo prison deguiian eserrierasi zazu eta remedio aurkitoko dute ene pagatzea.
 R. Ezen bilduzi dena bilduzakete eta ez etare harria larrotzea.
 M. Prokura desatela izaitera.
 R. Mehaxatzen naute xikanatzeas.
 M. Mehaxatoek oraño jaten dute ogia.
 D. Gehiago da mehaxatu direnetarik zehatu direnetarik baño.
 R. Berzerik estut egiten eta estut añis probexatzen.
 M. Nahi duzu gitiek kita dezedan.
 R. Parte gehienetarik estire solbableak.
 M. Zer diote brabuak egiten dire hañis.
 R. Hiz unak ematen derautzte.
 M. Hitz unak eta egin gaistuak enganatzen dute suhur eta erro per-fetuak.
 R. Deusik esten lekonan, erregek bere zusenbidea galzen du.
 M. Balin ezin baduzu idikoa harzazu kontu onean larrua.
 A. Pagatzale gaistoaganik lastua pagamenduen aldera.
 R. Badire batzuek trenarik ez platik esakurik eztutenik.
 M. Zoaz eta egizu dilijenzia handia.
 R. Bada jauna orroitzen zara nitzas.
 D. Bai ungi ikusten zeitudanean.

- R. Kontatuko derautazu dirua.
 D. Gauza kruela da aflijeatzea aflijatu dena.
 R. Lure brua gaiski aurkitzen duzu.
 D. Obeki minzateke balin hemendik aparta baziñeza fitez.
 R. Nois pagatoko nauzu?
 D. Borondatea ona da bañan ahala flakua da.
 R. Nois nahi duzu bihur nadin?
 D. Zure komoditatean eta denbura dudanean.
 R. Denbora expiratua da idazu ehun eskutu kontua onean.
 D. Nihor ezin eman dezakle estuena.
 R. Baduzu ongi.
 D. Arnegatzen dut mahom eta despitatzen dut balin badut malhik espitarik baña igurikizu eta kontent izanen zara.
 R. Hitzak eta lomak aisiak eramaten du.
 V. Iauna otoi egiten derautzut konterazi iazadazu ehun eskutu zein nauziak prestatu derautzu.
 L. Estesazula anzia pagatoko zeitut.
 R. Ene nabuzia asarratoko da erraten duelarik alfer nais zela aren sor donei minzatzeas.
 L. Minzatoko nais harekin eta erranen diot zure desenkusa.
 R. Esnais auzartoko bihurzera hutzak.
 L. Retiraizaita nahi baduzu ezen orañ okupatu nais.
 R. Adziñera begiratzen estoena gibelitik gelditzen da.
 R. Eta zu gizun prestua nois izanen da?
 B. Falxu zara ura itaizuran bezala.
 R. Mandataria esteramarza ez penarik ez dolorerik.
 B. Berris zatoske berze egun batez pagatoko zaitut.
 R. Nahuke ikusi dio itsua.
 B. Fedea konzistatzen du ziñastean eta ez ikustean.
 R. Estezazula geiagio uza delays ezen denbura da paga dezazun.
 B. Nezesitatea estu erregerik eta ez legerik bañan igurizazu amabors egun eta pagatoko zaitut interesarekin.
 R. Esaitut gehiagio ziñesten.
 B. Ezara neure fedez kontentatzen.
 R. Fedea obra gabe hilla da.
 B. Prometatzen darautzut nik ekarzen duden bisaras pagatoko zaitudela.
 R. Iuramentuak proprioki da gesurti baten arma.
 B. Estuzu ziñezten egia.

- R. Gezortia egia erraiten estu kreditik ez autoritaterik.
- B. Plazer egiten duena plazeren begira dago.
- A. Esko batek berzia garbitzen du.

**Tratatzeako oihal seri koskoren,
merkatari ekin merzeronak xapelgiliak
kapelugiliak eta berzia denda duenag**

Kap. 10.

M. Iainkoa trugatzula Iauna.

S. Zeren galdez dago Iauna?

M. Begira nago zure denda hain ongi garnitua eta probeditua merzerias.

S. Behar baduzu zerbiat sornitoko seitut marxandizas hañona nola nior aurki lesaken.

M. Merke egiten baderautazu etorriko nais maizago.

S. Zure Señoria aurkitoko nau labur hisketan.

M. Ea bada zeren hitz luziek egiten tuste egun laburrak mirasegun zer duzun ea akorda giñeteske prezins.

S. Hara belueta renforzatu illia eterdisko kramoisitua, damasa, kamalota, arraxa, Brugesko satiña, tasetana, orresko telak, sillaresko telak, sedak, eskarlata, oresko haria.

M. Zer duzu soku hortan?

S. Kapelua garnituak, xapelak, butaniak, eskolarrua perfumatuak, gerrikoak, kalzerdilokariak.

M. Baduzu berzierik?

S. Perlak, errestonak, diamantak, rubiak, esmeraudak, orrosko gateak.

M. Nahi darautazu kredit egin bihur nadin ehun eskutuena zure merziriatik?

S. Plejearik edo dirurik estoena esta billatu merkatariganik.

M. Zergatik estuzu fidatu nahi ene baitan?

S. Iainkoa begira nazala, nik fidatzen naizenaren ganik, ezen begirato nahi fidatzen ez naizenarenaganik.

Erresteko eta salzeko ilisko yohalak

Kap. 11.

- C. Zer egiten dute Iauna oihalzalea.
- D. Kontenplätzen dut benizesko eskarlata honen edertazuna eta fintazuna.
- C. Ezagutzen estuenak estu presatzen.
- E. Ungi tramatua da ehoa eta tintatua.
- D. Estu taxa garabik una dena baisen.
- C. Unik asko duela pelerina bere burduña ungi prezatzen duena.
- C. Zer berze zihal taillu duzu prezio beheresko moienesko eta goresko zabaltazun fintazun eta baliotazun gozietzko eta aion nior erran lesaken bezain.
- H. Zure merzedea zar dadilla dendan sarziak eta ikostiak ezaitzula kostatoko deuzik.
- D. Zer prezioko nahi duzu?
- C. Nior ezin prezia dezake izuzi estuena.
- D. Kolore eta kalitate honesco badut iakitera xuri bels edo bruna, gorri, horia, more, ferde, inkarnatua, grisa, tanatua, laranja, estameta, baieta, Florenzeko raxa, frisa, &c. Sabala, hersia, laburra, lusia.
- C. Zein kolore estimatzen duzu hoberena?
- D. Iainkoaren gañen esta jaunik esetare belzaren gañen berze kolorerik.
- C. Baduzu zenbait oihal Angleterragorik?
- D. Herri honetako oberena.
- C. Nai nuke pesa bat osua.
- D. Arzazu haur ene hitzaren gañen.
- H. Hara monstra.
- C. Zenbat nahi duzu?
- D. Ehun lebera eterdi.
- C. Zenbat berga dauka?
- D. Hogoi eta hamalaur guti gora behera.
- C. Zenbatean etorriko da berga bakoitza?
- D. Egiñen dugu kontua.
- C. Estizadazula karestia egisal.
- D. Moiena badut zuri emaiteko hain merke nola merkataria garabik.
- F. Merkatu una atratzen du molzetik dirua, eta merkataria erakarzen du deudara.

- D. Zerbait eskein iazadazu.
- N. Galdatzea esta bilania eta eskeinzea da kurtezia.
- C. Nik ekarzen dudena gutiago kosta da.
- D. Erosten duena eta gezur erraten duena bere molzak sentitzendu.
- C. Karestia zara eta xixa.
- F. Gizun xixa gotietan da aberatza.
- D. Adizazu zu enganatu gabe gustia nahi duena gustia galzen du, irabazi behar da zerbait.
- C. Izanen duzu laurhogoi libera piezaagatik.
- D. Ungi ninduake zuri emaites niri kostazentitan banio gotiagotan.
- C. Arrazuñaz kontenta zeite badagigu ezen oihalak duazela errabaxatons.
- D. Alxatzen dire eta karestiatzen gerotik gerora.
- C. Eman zigoazake nahi bazindu ni eskeindu derautzunagatik.
- D. Estuzu izanen pita bat gutiagotan ezen estut irabasten kornadu bat eta ezin kaltetan eman desake.
- C. Denbura bat zuetan eta leko batzuetan galzea eta emaiten pro & xoadara.
- D. Astuak ekarzen du mahatz arnua eta edaten du ura.
- C. Badirudi errea gaiski fintatua eta gaski tonditua.
- D. Tintura bizia da illia hantatoa eta trama hañis una.
- C. Nahi duzu ehun sos gehiago?
- D. Jendeaz mokiatzen zara.
- C. Neurriazadazu resta haur.
- D. Lehen prezios akorda geitian.
- C. Gauza aizita da errekoñaisko jendearekin akordatzea.
- D. Badaduka hamasei berga eta laurden.
- C. Begia ikusten duena bihotzak ziñesten du.
- F. Neur dezagun berris.
- C. Obar da neurzea pikatzea urrikitzea eta geldirik egoitea baño bañen zu zer neurri egiñen duzu alaber egiñen saitzu.

Dendariaren debizua Kap. 12.

- A. Zer ari zara, nabuzia?
- B. Trballatzen dut zahartzonarenzat.
- A. Gertus ongi ari zara ezen gastetazuna alferra zahartazuna nezesitazua da.
- D. Ogi garrabik da nekatu gaberik.
- A. Zer bestimenduak iruzu?
- E. Mantelak, kazaka, jipoña, saia.
- A. Nahi noke har baziniesa mantua edo kapa baten neurria.
- B. Manatoko nauzona egitera prest nais.
- A. Zer portaia da oraiño komuna?
- B. Zabelaldi bateko zaspai hurrek bat bedera diferenta d borundatean.
- A. Beroki bestitu balin banais irri egiten badarante estut axolik.
- B. Estuzu nahi ere kazaka bat?
- A. Baita oihal beretik baña pleko gaberik eta maho kabarik egizu abizatoko duzun bezala eta estesazula ahans zarpa bat egiteko.
- B. Igoria zaduzu estosak bereala.
- A. Zer behar duzu?
- B. Satin ebakia, tela lodi, tela fina, seda belzia, botoniak, kotoña, kroxetak, furradurak, fustania.

Sapatagiñaren debiso Kap. 13.

- C. Zer ari zara konpai, lo egiten duzu ala geldirik saude?
- F. Obea da geldirik egoitea gaski egitea bañu.
- G. Ongi pauzatu nahi duena hañis trballatu behar du.
- M. Egin duzu ene sapatak.
- C. Hasten duenak egiten estu akabatu.
- D. Ungi hazi dena erdi eginda edo akabatua.
- G. Nois egiñen dire ne botak?
- C. Orkoñaren gañean daudez.
- G. Zergatik esto zu akabatzen ene sapatak?
- C. Erroma ezen horen batez akabatu.
- M. Ikusten du den bezala estuzu bolontate handia trballatzeko.
- C. Ruinatzen nais iostean eta triballatzean dohagik eta probetxo gaberik.
- M. Hire bizia irabasten estuen ofizios zarri apartadi eta harzas expediari.
- C. Hainbat onhatu nago ezen seda bat baño gotiogoogatik emanoko estena eta bikia surtan.
- G. Trballazazu saxatu gabe irabazi behar duzu zure famillarenzat.
- M. Desplazer dut aditzea ezen egun orez urditzen zerala eta irabazi bezain fite despendatu hain fite.
- C. Irakazi estonena mandua minzatzera nekez irakaziko du ixilik egoitia.
- M. Baduzu korduana onik eta lustratorik niri egiteko kolet bat.
- C. Hañis una eta ungi apeindua.
- M. Har gezadazu neurria.
- C. Estuzula ania arzas.
- P. Eta andrearen mantustak.
- C. Hain kexada ezin dagoela bihar artean.
- P. Egoitea turmentatzen du.
- C. Inportanza guti den lekuan badagoke pazienziarekin.
- P. Pena handia du harat hunat da biliena beti alferrik.
- C. Zoaz pasagiatzera ez nezezala enpaxa.
- P. Urariari gastuari gauza apurrak enpaxatzen du.

Mandatu baten egiteko

Kap. 14.

Nauziak motiliak. Bertrand bruneta.

M. Non ais mutilla.

s. Zer atzezin duzu Iauna?

M. Harzak bilhet haur eta ua ene partez konbidatzera haren barnear aurkitoko duen guziekenzat kapelua, ahanzi gabe egitea itzazo bete erreberenziaz oha hegaladi eta bihuradi.

s. Ezin aurki dezaket neure eskularruak eta ezin iuan hek gabe.

M. Harzak enetarig bata eta faltadi.

B. He la norat ua?

s. Mandatu baten egitera nua.

B. Nola ua hain laster igurikak banua hirekin.

s. Ezin geldi naiteke.

B. Ekarzen duk zenbait gutun?

s. Zer axola dukik?

B. Erradak othoi egiten derabat, norat ua?

s. Badagik pierrez Iaunaren etxea.

B. Hara non den mairu xutik darena haren atziñean, iozak.

N. Nor da hor?

s. Adiskiderik idekazu bustitzen nais.

N. Nor zara zu zer galdatzen duzu?

s. Iauna enpaxatua da edo akonpañatua da nahi nuke harekin minzatu.

N. Nola duzu izena eta nondik heldu zara?

s. Ezin adi aiziaagatik.

N. Nor erranen dut haren galdez dagoela?

s. Iauna ez nau ezagotzen.

N. Norekin egoiten zara?

s. Pierrez Iaunaren motilla naiz.

N. Igurikazu.

I. Nor do hor?

s. Iainkoatrogatzula, Iauna.

I. Ongitorri.

s. Pierrez Iauna ene nabuzia zure señoariaren eskuei muzu egiten du, otoitz egiten darautzu hain berze ohore egin diesazun haren etxera etorzeitezen baraskari haren harzera.

I. Nola dago zure nauzi Iauna?

s. Ungi eta zure untazunaren desiratzen dena eta afektionatua zuri serbizio egitera.

I. Errozu ni naizela beti prest haren zerbizetako eta remerziatzen dudela ezen aldi honetako exkuza nazala.

s. Zer atzein duzu bada ni manatu?

I. Zonaz iainkoaren goardian eta errozu zure nauzi eta Iaunari ezen ni naizela harena.